

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 663/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Stavebný servis, spol. s r.o. Košice**, IČO 31 662 650, Moyzesova 38, Košice, zastúpeného MST PARTNERS, s. r. o., Laurinská 3, Bratislava, proti uzneseniu Mestského súdu Košice č. k. 67C/2/2023-128 z 20. augusta 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 13. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len ako „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutím mestského súdu uvedeným v záhlaví, ktoré navrhol zrušiť, vrátiť vec na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania v konaní pred ústavným súdom.

II.

Argumentácia sťažovateľa

2. Sťažovateľ ako žalovaný bol úspešnou stranou sporu v konaní pred mestským súdom, ktorý rozsudkom č. k. 67C/2/2023-100 z 8. augusta 2024 žalobu zamietol a žalovanému voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške (ďalej len „rozsudok mestského súdu“).

3. Rozsudok mestského súdu bol vyhlásený na pojednávaní 8. apríla 2024, právoplatnosť nadobudol 13. júna 2024 a doložka právoplatnosti bola právnenému zástupcovi sťažovateľa doručená 27. júna 2024.

4. Vyšší súdny úradník uznesením č. k. 67C/2/2023-109 z 2. júla 2024 rozhodol o výške trov konania, ktorým sťažovateľovi priznal 453,38 eur (ďalej len „uznesenie o výške trov“).

5. Sťažovateľ s uznesením o výške trov nesúhlasil z dôvodu, že mu nebola priznaná náhrada za jeden úkon právnej služby, stratu času a cestovné, a sťažnosťou, ktorej súčasťou bolo vyčíslenie trov konania, sa domáhal zmeny uznesenia tak, aby mu boli priznané trovy súdneho konania 2 460,38 eur.

6. O sťažnosti mestský súd rozhodol tak, že uznesením č. k. 67C/2/2023-128 z 20. augusta 2024 sťažnosť zamietol (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“). Napadnuté rozhodnutie odôvodnil tým, že z obsahu podania, za ktoré sťažovateľ žiadal priznať náhradu, nevyplývajú skutočnosti smerujúce k náležitému objasneniu skutkového stavu veci, a s poukazom na § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) nejde o podanie vo veci samej, ktoré by spĺňalo parametre v zmysle § 251 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

7. K cestovným náhradám a náhrade za stratu času mestský súd zdôraznil, že tieto nevyplývali z obsahu spisu a prvýkrát boli uplatnené, resp. vyčíslené sťažovateľom až v sťažnosti proti uzneseniu o výške trov, čo s poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 109/2020 odôvodňuje ich nepriznanie. V nadväznosti na uvedené zdôraznil, že z § 262 ods. 2 CSP nielenže nevyplýva povinnosť súdu vyzývať stranu na vyčíslenie trov konania a predloženie dokladov preukazujúcich ich výšku pred rozhodnutím, ale ani povinnosť vyššieho súdneho úradníka vyčkávať na predloženie vyčíslenia trov konania bez toho, aby mal aspoň o zámere potrebnú vedomosť od strany, ktorej nárok na náhradu trov konania bol priznaný (bod 17 napadnutého rozhodnutia). Taktiež poukázal na dispozičnú zásadu, keď sťažnosť nemôže slúžiť ako náprava, resp. zvrátenie následku predchádzajúcej pasivity strany sporu, pričom od momentu vyhlásenia rozsudku, ktorým bol nárok na náhradu trov konania priznaný, do vydania uznesenia o výške trov konania uplynula podľa názoru mestského súdu dostatočne dlhá doba na vyčíslenie a doručenie trov konania, resp. aspoň avizovanie o tomto úkone od sťažovateľa smerom k súdu (body 18 a 20 napadnutého rozhodnutia), a z obsahu spisu nezistil také objektívne prekážky, ktoré by sťažovateľovi bránili včas si vyčísliť trovy, ktoré z jeho obsahu nevyplývajú.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu namieta jeho vecnú nesprávnosť, nezákonnosť, arbitrárnosť, šikanóznosť, neúmerňnosť formálnosť a odporovanie účelu zákona. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdené porušenie jeho práv pri rozhodovaní o výške právoplatne priznaného nároku na náhradu trov konania z dôvodu, že mu nebola priznaná náhrada za jeden úkon právnej služby, stratu času a cestovné s poukazom na to, že tieto nevyplývali z obsahu súdneho spisu.

9. Sťažovateľ poukazuje na § 262 ods. 2 CSP, podľa ktorého je na vydanie uznesenia o výške trov konania ustanovená lehota 60 dní plynúca od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, a zdôrazňuje, že v čase vydania uznesenia o výške trov uplynula z celkovej lehoty pre jeho vydanie len minimálna časť. Zdôrazňuje tak, že od doručenia doložky

právoplatnosti do rozhodnutia o výške trov konania uplynuli len 3 pracovné dni a sťažovateľ tak nemal objektívne poskytnutý primeraný časový priestor na vyčíslenie a predloženie trov konania.

10. Sťažovateľ ďalej argumentuje, že pred doručením rozhodnutia vo veci samej nemal dôvod vyčísľovať trovy konania a pred doručením doložky právoplatnosti ani nevedel, či rozsudok nadobudne právoplatnosť, keďže sa domnieval, že neúspešný žalobca podá odvolanie.

11. Sťažovateľ tiež zdôrazňuje, že podľa § 245 CSP je v sťažnosti prípustné uvádzať novoty, a v tomto kontexte poukazuje na to, že v zmysle zásady *iura novit curia* sa logickým javilo predpokladať, že mestský súd bude prihliadať na skutočnosti, ktoré sťažovateľ uviedol v sťažnosti, t. j. vyčíslenie trov konania. Namieta, že mestský súd bol z obsahu spisu oboznámený o skutočnosti, že právny zástupca má sídlo v Bratislave a pokiaľ už absentovala náhrada za stratu času v uznesení o výške trov, mala byť priznaná napadnutým rozhodnutím. Ďalej namieta, že nepriznaním náhrady za stratu času boli popreté kogentné ustanovenia § 245 CSP, § 251 CSP a § 255 ods. 1 CSP s intenzitou a následkami porušenia práv sťažovateľa označených v ústavnej sťažnosti. V tomto smere namieta, že mestský súd tento postup ani neodôvodnil.

12. Sťažovateľ sa nestotožnil ani s nálezom ústavného súdu, od ktorého mestský súd odvádzal právne posúdenie, a v závere zdôraznil, že vo včasnom preukázaní a vyčíslení trov konania sťažovateľovi bránila objektívna prekážka, ktorou je rozhodnutie o výške trov konania vydané bez poskytnutia primeranej lehoty po doručení doložky právoplatnosti. Nepriznaním trov patriacich sťažovateľovi zároveň došlo k zásahu do jeho práva vlastníť majetok a jeho pokojného užívania.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

13. V úvode ústavný súd zdôrazňuje, že sťažnostné námietky sťažovateľa smerujú proti rozhodnutiu o výške trov konania. V tomto smere poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako integrálnej súčasť súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, čo odôvodňuje meritórne preskúmanie rozhodnutia o trovách ústavným súdom iba celkom výnimočne, v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (II. ÚS 352/2024 a tam uvedená judikatúra).

14. K vysloveniu porušenia práv sťažovateľov rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania ústavný súd pristúpil v prípadoch nerešpektovania zákona, resp. vyhlášky alebo v prípade arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia, keď všeobecný súd svoje právne závery nedostatočne odôvodnil (IV. ÚS 513/2018, II. ÚS 536/2018).

15. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia ústavný súd konštatuje, že o už popísané prípady nejde. Mestský súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal so sťažnostnou argumentáciou sťažovateľa, a to tak v otázke nepriznania náhrady trov za úkon právnej služby (predloženie dokumentov) na základe povinnosti uloženej súdom na pojednávaní, ako aj v otázke nepriznania náhrady za stratu času a cestovných nákladov. Mestský súd sa tiež vysporiadal so sťažovateľom namietanou nedostatočnosťou času na vyčíslenie trov konania pred vydaním uznesenia o výške trov, ako aj s absenciou objektívnej prekážky brániacej sťažovateľovi vo včasnom vyčíslení trov konania. Ústavný súd tak nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali svojvoľnosti alebo jeho ústavnej neakceptovateľnosti.

16. Je potrebné uviesť, že vyšší súdny úradník v čase rozhodovania o výške trov konania nemal k dispozícii vyčíslenie trov konania zo strany sťažovateľa, a teda vychádzal len z obsahu spisu. Ústavný súd sa tak zameril na udržateľnosť záverov o nepriznaní náhrady trov konania za úkon právnej služby vyplývajúci z obsahu spisu (dodatočné zaslanie nájomnej a zámennej zmluvy) a o nepriznaní náhrady trov konania z obsahu spisu nevyplývajúcich (cestovné náhrady a náhrada za stratu času).

17. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému nepriznaniu úkonu právnej služby mestský súd uviedol, že prosté zaslanie dokumentov pri absencii relevantného obsahu tohto podania pre rozhodnutie vo veci samej neodôvodňuje priznanie náhrady trov konania za tento úkon, a to s poukazom na § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky a § 251 CSP. Ďalej uviedol, že predmetné ustanovenie vyhlášky síce neupravuje kvalitatívne a kvantitatívne požiadavky na písomné podania, avšak v spojení s § 251 CSP pre absenciu argumentačného zdôvodnenia, čo sa týka relevantnosti zaslaných dokumentov k predmetu konania, nevzhladol v takomto postupe naplnenie hypotézy § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky, a to že ide o písomné podanie vo veci samej.

18. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že išlo o dodatočné predloženie nájomnej a zámennej zmluvy, ktoré neboli obsahom spisu ku dňu konania termínu pojednávania 5. februára 2024, na ktorom došlo k odročeniu pojednávaniu na termín 8. apríl 2024 a zároveň uloženiu povinnosti žalovanému doložiť predmetné listiny. V tomto kontexte z odôvodnenia rozsudku mestského súdu vyplýva, že návrh na vykonanie dokazovania listinnými dôkaznými prostriedkami predniesol sťažovateľ (bod 4 rozsudku mestského súdu), tieto listiny (ako už bolo zdôraznené) neboli ku dňu konania pojednávania 5. februára 2024 súčasťou spisu, a povinnosť ich dodatočného doručenia mestský súd uložil z dôvodu, že na tomto pojednávaní na ne štatutárny orgán sťažovateľa len odkázal. Ústavný súd tak konštatuje, že povinnosť doručiť predmetné listiny sťažovateľovi mestský súd uložil v dôsledku jeho predchádzajúcej procesnej aktivity. Súd je v civilnom konaní viazaný prejednacím princípom a (až na taxatívne stanovené výnimky) nemôže vykonávať dôkazy nenavrnuté sporovou stranou. Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že až dodatočné zaslanie predmetných listín nie je opodstatnené považovať za úkon vo veci samej podľa § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky, keďže pri riadnej procesnej diligencii by sťažovateľ predmetné listiny pripojil už k podanému odporu. Argumentácia sťažovateľa týkajúca sa toho, že pokiaľ mu túto povinnosť uložil mestský súd, predmetné písomné podanie musí súvisieť s vecou samou, nie je opodstatnená, keďže mestský súd uložením tejto povinnosti reagoval na predchádzajúci prostriedok procesnej obrany žalovaného (návrh na vykonanie dokazovania týmito listinami) a skutočnosť, že tieto listiny neboli súčasťou

spisu. Ústavný súd tak uzatvára, že sťažovateľ, právne zastúpený v konaní na súde prvej inštancie, mal predmetné listiny priložiť k úkonu vo veci samej (odpor k žalobe), za ktorý mu náhrada trov konania priznaná bola.

19. Ústavný súd už skôr judikoval, že cestovné a náhrada za stratu času sú takými zložkami trov konania, ktorých výška nie je určiteľná bez primeranej procesnej aktivity sporovej strany a je potrebné, aby sa strana priznania náhrady trov konania domáhala včas, t. j. pred rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka (I. ÚS 562/2024). Ako ústavný súd už uviedol, nie je sporné, že tieto trovy konania zo strany sťažovateľa neboli vyčíslené riadne a včas, a keďže nevyplývali z obsahu spisu, nemohli byť priznané, čo následne dostatočne zdôvodnil aj mestský súd v bodoch 16 až 18 napadnutého rozhodnutia.

20. Sťažovateľovu námietku krátkosti času (tri pracovné dni odo dňa doručenia doložky právoplatnosti) a ospravedlnenie absencie ich skoršieho vyčíslenia s poukazom na to, že nebolo isté, či protistrana podá odvolanie, nemožno považovať za spôsobilé spochybníť ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia. Civilný sporový poriadok neustanovuje explicitnú povinnosť vyčíslieť a preukázať trovy ani lehotu na túto procesnú aktivitu strany sporu. S prihliadnutím na § 262 ods. 2 CSP je však zrejmé, že strana, ktorej bol priznaný nárok na náhradu trov konania, tak má učiniť dovtedy, kým vyšší súdny úradník o výške trov nerozhodne. V tomto smere ústavný súd už skôr judikoval, že na účel predloženia a vyčíslenia trov konania nie je nevyhnutné čakať na doručenie písomného vyhotovenia rozhodnutia vo veci samej, resp. zaslanie doložky právoplatnosti, a ich predloženie je namieste aj za situácie, ak sa javí pravdepodobným využitie opravných prostriedkov (I. ÚS 239/2023). Ústavný súd tak konštatuje, že síce došlo k rozhodnutiu o výške trov konania v počiatku plynutia lehoty pre ich rozhodnutie, uvedené však nie je možné klasifikovať ako exces či svojvôľu mestského súdu, ktorý konal v súlade a medziach § 262 ods. 2 CSP.

21. Na námietku sťažovateľa o tom, že mestský súd svojím postupom negoval § 245 CSP, v zmysle ktorého mal prihliadnúť na vyčíslenie trov konania a ich preukázanie v podanej sťažnosti, ústavný súd uvádza, že na posudzovaný prípad dopadajú závery prezentované v náleze sp. zn. III. ÚS 191/2020, v zmysle ktorého sťažnosť nemôže byť prostriedkom na nápravu skoršej pasivity strany sporu.

22. Ak mestský súd rozhodol o výške trov konania po tom, čo rozsudok nadobudol právoplatnosť, postupoval v súlade s platnou a účinnou právnou úpravou a jeho postup nesignalizuje porušenie akejkoľvek povinnosti pri rozhodovaní o výške trov konania. Z uvedeného dôvodu napadnuté rozhodnutie nepredstavuje exces, ktorý by oprávňoval zásah ústavného súdu. Ústavný súd nezistil, že by napadnuté rozhodnutie bolo svojvoľné alebo by v jeho odôvodnení absentovalo dostatočné odôvodnenie správnosti nepriznania náhrady trov konania, ktorých priznania sa sťažovateľ v podanej sťažnosti domáhal.

23. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením mestského súdu a obsahom označených práv neexistuje príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

24. Sťažovateľ porušenie týchto práv odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S ohľadom na argumentačné prepojenie uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako ani práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu